

Hospital Universitari
MútuaTerrassa

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Unitat Docent Psicologia Clínica

Pla de supervisió

PLA DE SUPERVISIÓ DE PSICOLOGIA CLÍNICA

Autors:

Xavier Gay Pascual (tutora docent)

Maria Soledad Castillo (tutora docent)

Centre: Hospital Universitari Mútua Terrassa

Data d'elaboració: Març 2023

Data d'aprovació pel Comitè de Docència: 20-03-2023

Índex

1. Objectiu del protocol	3
2. Marc Legal	3
3. Deure de supervisió.....	4
4. Nivells de supervisió.....	5
5. Supervisió de les activitats assistencials en jornada ordinària	
5.1 Activitats.....	8
5.2 Nivells de supervisió.....	11
6. Nivell de supervisió durant les guàrdies/atenció continuada.....	16

1. Objectiu del protocol

Descriure el nivell de supervisió requerit per a les activitats assistencials que desenvolupin els residents de Psicologia Clínica.

Aquest document és aplicable a tots els residents que estiguin desenvolupant el seu programa de formació sanitària especialitzada al nostre centre i també als que, pertanyent a un altre centre, estiguin al nostre desenvolupant la seva activitat professional, degudament autoritzada. Igualment ho és quan els nostres residents van a un altre centre a fer una part de la seva formació.

El protocol ha de ser conegut no només pels residents sinó també per tots els professionals assistencials de les diferents àrees del Servei de Psicologia clínica i centres col·laboradors.

Aquest document està disponible per consulta al web/intranet (<https://mutuaterassa.com/blogs/ca/formacio-sanitaria-especialitzada/futurs-residents-2021>).

2. Marc Legal

Tota l'estructura del sistema sanitari ha d'estar en disposició de ser utilitzada per als ensenyaments de grau, formació especialitzada i continuada dels professionals. El deure general de supervisió és inherent a l'exercici de les professions sanitàries en els centres on es formen residents. Així, tots els adjunts al Servei de Psiquiatria responsables del servei, ho són també de la supervisió del resident:

- ✓ Artículo 104 de la ley 14/1986, General de Sanidad.
- ✓ Artículo 34.b de la ley 16/2003, de 28 de mayo, de cohesión y calidad del Sistema Nacional de Salud.
- ✓ Artículo 12.c de la Ley 44/2003, de 21 de noviembre, de Ordenación de las Profesiones Sanitarias.

Les comissions de docència han d'elaborar protocols escrits per graduar la supervisió de les activitats que duguin a terme els residents en àrees assistencials significatives. El protocol s'ha de presentar als òrgans de direcció del centre perquè el /la Cap d'Estudis pacti amb ells la seva aplicació i revisió periòdica:

- ✓ Article 15.5 del RD 183/2008, de 8 de febrer, pel qual es determinen i classifiquen les especialitats en Ciències de la Salut i es desenvolupen determinats aspectes de sistema de formació sanitària especialitzada.
- ✓ Article 15.5 del Decret 165/2015, de 21 de juliol, de Formació sanitària especialitzada a Catalunya.

3. Deure de supervisió

El deure general de supervisió en un Centre Hospitalari Universitari amb programes oficials per a la Formació Sanitària Especialitzada està implícit en tots els professionals que presten serveis en les diferents unitats assistencials per les quals roten els residents en formació.

Els responsables dels equips assistencials dels diferents dispositius que integren la unitat docent han de programar les activitats assistencials dels residents en coordinació amb els seus tutors, per facilitar el compliment de l'itinerari formatiu de l'especialitat i la integració supervisada dels residents en les activitats assistencials, docents i investigadores que es duguin a terme en aquestes unitats, subjecció al règim de jornada i descansos previstos per la legislació aplicable al respecte. La Comissió de Docència i els òrgans de direcció han d'establir els mecanismes necessaris per facilitar el compliment de l'itinerari formatiu i la supervisió adequada a la unitat o dispositiu pel qual rotin.

El psicòleg/ga resident en cap cas podrà considerar-se un/a estudiant. Té dret a rebre docència i supervisió, i el deure de prestar una tasca assistencial.

4. Supervisió dels Especialistes en Formació

Supervisió decreixent durant la residència

El sistema de residència implica la prestació professional de serveis per part dels titulats universitaris que cursen els programes oficials de les diferents especialitats en Ciències de la salut.

Aquest sistema formatiu suposa l'assumpció progressiva de Supervisió és en l'especialitat que s'estigui cursant i un nivell decreixent de supervisió, a mesura que s'avança en l'adquisició de les competències previstes en el programa formatiu, fins arribar al grau de Supervisió inherent a l'exercici autònom de l'especialitat sanitària.

En aplicació d'aquest principi rector, els residents han de seguir les indicacions dels especialistes que prestin serveis en els diferents dispositius de centre o unitat, sens perjudici de plantejar a aquests especialistes i als seus tutors totes les qüestions que suscitin.

Como normas generales:

1. Els residents tindran en la rotació en el Servei de Psicologia Clínica un professional de plantilla que supervisarà el seu treball.
2. La supervisió dels residents de primer any serà de presència física.
 - Serà obligació dels especialistes que prestin serveis als diferents dispositius del centre o unitat pels quals estiguin rotant o prestant serveis d'atenció continuada als residents.

Psicologia Clínica	
Pla de supervisió	Març 2023

- Els esmentats especialistes han d'autoritzar per escrit les altes, baixes i altres documents relatius a les activitats assistencials en què intervinguin els residents de primer any.
- 3. A partir del segon any, la supervisió serà progressivament decreixent.
 - A aquests efectes, el/la tutor/a del/la resident podrà impartir, tant a aquest/a com als especialistes que prestin serveis en els diferents dispositius del centre o unitat, instruccions específiques sobre el grau de supervisió requerida pels residents al seu càrrec, segons les característiques de l'especialitat i el procés individual d'adquisició de competències.
 - En tot cas, el/la resident té dret a conèixer els professionals presents a la unitat en la qual presti serveis i podrà recórrer i consultar-los quan ho consideri necessari.

Graduació de la supervisió de les activitats assistencials

La capacitat per realitzar determinades activitats assistencials per part dels residents té relació amb el seu nivell de competències i amb la seva experiència, en bona mesura determinada per l'any de residència en què es trobin. A més, la naturalesa i dificultat de l'activitat a realitzar és un determinant important. Aquests factors condicionen el grau de supervisió que necessiten.

Nivell 3. Supervisió alta

El/la resident té un coneixement teòric de determinades actuacions, però no experiència. El/la resident observa i ajuda l'especialista de plantilla que és qui fa l'activitat o el procediment.

Nivell 2. Supervisió mitjana

El/la resident en té prou coneixement, però no la suficient experiència per realitzar una determinada activitat assistencial de forma independent. El/la resident fa l'activitat o el procediment sota supervisió directa* de l'especialista responsable.

Nivell 1. Supervisió baixa o a demanda

Les competències adquirides permeten al/la resident dur a terme actuacions de manera independent, sense necessitat de tutela directa. El/la resident executa i després informa l'especialista responsable. Sol·licita supervisió si ho considera necessari.

Nivel	Supervisió	Autonomía
1	Supervisió a demanda	Actua de manera independent, excepte en situacions puntuals.
2	Supervisió directa*	Sap com actuar, però li falta experiència per ser autònom/a.
3	Realitzat pel especialista	Sols te coneixements teòrics, pot observar i ajudar.

Psicologia Clínica	
Pla de supervisió	Març 2023

* Supervisió directa vol dir que l'especialista que està supervisant el/la resident coneix el que fa, intervé quan ho considera necessari i respon a les seves consultes o demandes d'intervenció. La supervisió directa no implica necessàriament que l' especialista estigui de presència física durant tota l' activitat o el procediment.

Les activitats apreses en anys anteriors mantenen el Nivell de Supervisió previ a l' inici del següent any formatiu, per anar disminuint al llarg del mateix.

Per a les activitats de nova realització, s' estableix sempre el Nivell de Supervisió màxima a l' inici de la rotació, independentment de l' any formatiu.

Quan un/a resident no assoleix les competències necessàries per progressar en la seva formació, no es pot disminuir el Nivell de Supervisió de l'activitat en qüestió, s'havia de notificar aquest fet al tutor/a del /la resident, que podrà adaptar i redefinir els Nivells de Supervisió de la rotació fins que es comprovi que la progressió del/la resident garanteix la qualitat de la formació.

Psicologia Clínica	
Pla de supervisió	Març 2023

5. Supervisió de les activitats assistencials en la jornada ordinària

5.1. Activitats

Programa d'atenció comunitària, ambulatoria i de suport a l'atenció primària

Es realitza en la nostra Unitat Docent durant tot el primer any de residència i el conformen tres programes de caràcter comunitari i ambulatori

Subprogrames:

- Programa Centre de Salut Mental d'Adults

Els residents de primer any roten pel Centre de Salut Mental d'Adults Terrassa Rambla i Can Mates Sant Cugat durant 7 mesos i, seguidament, a l'inici del segon any inicien una agenda pròpia de pacients una vegada a la setmana, que compaginen amb pràcticament la resta de rotacions fins el final de la residència

- Programa de Suport a la Primària

Els residents de primer any roten durant 2 mesos en aquest programa ubicat en els Centres de Primària CAP Rambla, CAP Sant Cugat, CAP Sud Terrassa, CAP Oest Terrassa i CAP Valldoreix..

- Programa Centre de Salut Mental Infanto – Juvenil

Els residents roten 3 mesos en aquest programa ubicat a CSMIJ Rambla de Terrassa i CSMIJ Can Mates de Sant Cugat, posteriorment al darrer mes del tercer any de residència i durant el quart any realitzaran programes específics en psicologia clínica infantil i de l'adolescent. Un cop adquirits els coneixements bàsics el resident realitzarà una agenda pròpia a CSMIJ d'1 dia / setmana amb supervisió

Atenció Primària

Durant el segon any de residència roten durant 3 mesos per l'atenció primària dins de la consulta del Metge de Família i/o del pediatra al Centre Cap Rambla

Addicions

Durant el segon any, els residents roten durant 4 mesos pels diferents Centres d'Atenció i Seguiment a les drogodependències (CAS) que pertanyen a la nostra Unitat Docent (CAS Terrassa, CAS Sant Cugat, CAS Baix Llobregat Nord). Durant aquesta període, de forma simultània, roten 1 dia /setmana per la Unitat d'atenció al joc patològic de la Unitat Docent Hospital Consorci Sanitari de Terrassa amb la qual es realitza un conveni de col·laboració.

Psicologia Clínica	
Pla de supervisió	Març 2023

Rehabilitació

La rotació s'inicia el segon any de residència i finalitza al segon mes del tercer any de residència. La rotació es distribuirà a la seva vegada en dos programes:

- **Hospitalització Subaguts de Salut Mental (HSASM)**
Realitzat a la Unitat de Subaguts de la nostra Unitat Docent, durant 3 mesos
- **Equip de Intervenció Precoç en Psicosi (EIPP)**
Realitzat en els dos equips ubicats a CAP Rambla i al CAP San Cugat que pertanyen a la nostra Unitat Docent, durant 3 mesos.

Hospitalització i Urgències

Durant el tercer any de formació, el resident rota 4 mesos a la Unitat d'Aguts que pertany a la nostra Unitat Docent.

Programa de psicologia clínica de la salut. Interconsulta i Enllaç

Durant el tercer any de formació, el resident rota 6 mesos pels diferents programes de psicologia clínica de la salut que es desenvolupen a la nostra Unitat Docent.

- **Interconsulta:** ubicat a Hospital d'aguts, duració 2 mesos
- **Cirurgia bariàtrica:** ubicat a la Unitat de Trastorns de la Conducta alimentària, 2 mesos
- **Sensibilitat central i Dolor crònic (neurocirurgia):** ubicat a Consultes Externes, 1 mes
- **Perinatal:** ubicat a CSMA Rambla, 1 mes

Programa de psicologia clínica infantil i de l'adolescència

Durant el darrer mes del tercer any de formació i principalment durant el quart any de residència, el resident rota 6 mesos per programes específics en l'àmbit de la psicologia infantil i juvenil que formen part de la nostra Unitat Docent:

- **EIPP/MAPA/AIS:** 2 mesos
- **Unitats de Trastorn de l'espectre autista (TEA):** 2 mesos
- **Unitat Hospital de Dia d'Adolescents (HDA):** 2 mesos

Rotació de Lliure Elecció

Es proposa una rotació de lliure elecció de 3 mesos, per tal que els residents puguin accedir a camps de desenvolupament específics de la Psicologia Clínica no inclosos en el circuit bàsic de rotació. Ha de tenir l'aprovació del seu tutor i de la comissió de docència corresponent. Així mateix, els continguts han de quedar adequadament reflectits en l'informe final que faci el tutor de les activitats realitzades pel resident

Àrees de formació específica

La creixent complexitat de la Psicologia Clínica requereix, un cop establerta la formació bàsica, l'especialització en àmbits molt diversos. Es realitzen dos programes, tots dos desenvolupats a la nostra Unitat Docent.

Psicologia Clínica	
Pla de supervisió	Març 2023

- **Psicogeriatria**
Durant el quart any de formació, el resident rota 2 mesos pel Centre Sociosanitari Vallparadís.
- **Trastorns de la conducta alimentària (TCA)**
Durant el quart any de formació, el resident passa 2 mesos mesos per la Unitat de Trastorns de la Conducta Alimentària (UTCA) del nostre centre.

Psicologia Clínica	
Pla de supervisió	Març 2023

5.2 Nivells de supervisió durant la jornada ordinària, segons dispositiu.

* = progressiu a mesura que avança la rotació.

Activitat		NIVELL DE SUPERVISIÓ			
		R1	R2	R3	R4
CSMA	Avaluació i diagnòstic en primeres consultes en pacients adults en règim ambulatori	3-2	2-1	2-1	1
	Elaboració d'històries clíniques	2	1	1	1
	Planificació, realització i seguiment de tractaments psicològics i psicoterapèutics individuals, de parella i de família.	3-2	2-1	2-1	1
	Planificació, realització i seguiment de tractaments psicològics i psicoterapèutics grupals.	3-2	2-1	2-1	1
	Elaboració d'informes psicològics	3-2	2-1	2-1	2-1
	Administració, correcció i interpretació de proves diagnòstiques per estudi de personalitat	3-2	2-1	1	1
	Administració, correcció i interpretació de proves diagnòstiques per estudi cognitiu.	3-2	2-1	1	1
	Desenvolupar agenda assistencial ambulatoria	3-2	2-1	1	1
PSP	Avaluació i diagnòstic en primeres consultes en pacients adults en règim ambulatori	2-1			
	Elaboració d'històries clíniques	3-2			
	Planificació, realització i seguiment de tractaments psicològics i psicoterapèutics individuals, de parella i de família.	2-1			
	Planificació, realització i seguiment de tractaments psicològics grupals.	2-1			
	Elaboració d'informe clínics	3-2			
	Participar en les coordinacions amb Atenció Primària, col·laborant en la valoració conjunta i derivació	3-2			

Psicologia Clínica					
Pla de supervisió			Març 2023		

	de casos				
	Realització de primeres visites així com visites de seguiment d'uns 8-10 pacients sota supervisió presencial del tutor.	2-1			
CSMIJ	Realitzar correctament una entrevista clínica específica infanto-juvenil (primera visita i successives)	3-2			
	Realitzar avaluacions psicomètriques: administració, correcció i interpretació clínica.	3-2-1			
	Elaborar una orientació diagnòstica completa	3-2			
	Realitzar i desenvolupar capacitats per establir un diagnòstic diferencial	3-2-1			
	Elaborar un pla d'intervenció o hipòtesi de treball amb pacients i famílies	3-2			
	Observació i realització d'intervencions grupals	3-2			
	Elaborar informes clínics	3-2			
	Presentar una sessió clínica i una sessió bibliogràfica	3-2-1			
	Desenvolupar una agenda d'assistència ambulatoria	2-1			
ATENCIÓ PRIMÀRIA	Conèixer els aspectes bàsics de l'organització, el funcionament i la gestió dels centres d'atenció primària de salut.		3		
	Conèixer els criteris de derivació al nivell especialitzat i especialment els dispositius de salut mental.		3		
	Participar en el funcionament dels equips multidisciplinaris d'Atenció		3-2		

Psicologia Clínica					
Pla de supervisió			Març 2023		

	Primària.				
	Adquirir coneixements sobre les psicopatologies més prevalent a l'Atenció Primària i sobre el diagnòstic diferencial.		3		
	Adquirir coneixements sobre els trastorns somàtics associats a la patologia mental.		3		
	Valorar l'impacte de la malaltia física sobre l'estat mental i la qualitat de vida del pacient i de la seva família.		3-2		
	Adquirir coneixements sobre el seguiment dels trastorns crònics des d'atenció primària.		3		
	Conèixer i participar en programes de promoció i prevenció de la salut.		3-2		
ADDICCIONS	Avaluació, diagnòstic i valoració en primeres consultes, de forma específica en l'àrea de les addiccions		3-2-1		
	Planificació, realització i seguiment de tractaments psicoterapèutics individual		3-2-1		
	Planificació, realització i seguiment de tractaments familiars psicoterapèutics.		3-2		
	Observació de intervencions grupals i realització de dos sessions grupals		3-2		
	Realitzar agenda específica con un màxim de 10 pacients		2-1		
SUB AGUTS	Observació de primeres visites i de seguiment del tutor.		3		
	Observar i participar com a		3-2		

Psicologia Clínica					
Pla de supervisió			Març 2023		

	coterapeuta en els diferents grups que s'estiguin fent a la Unitat				
	Realitzar com a terapeuta principal el Grup Psicoeducatiu, prèvia observació del grup		2		
	Desenvolupar intervencions com a terapeuta principal en almenys dos pacients de manera individual.		2-1		
	Realitzar exploracions completes individuals i familiars		3-2-1		
EIPP ADULTS	Realització de primeres entrevistes per a la valoració del cas i la creació del vincle terapèutic en pacients amb sospita de primer episodi psicòtic		3-2-1		
	Elaboració de plans d'intervenció multidisciplinar		3-2		
	Realització de visites de seguiment comunitàries i domiciliàries		3-2-1		
	Realització d'intervencions grupals		3-2		
HOSPITALITZACIÓ i URGÈNCIES	Aplicació de tècniques de psicodiagnòstic i avaluació neuropsicològica en pacients ingressats amb trastorn mental			2-1	
	Intervenció clínica i seguiment dels pacients ingressats amb trastorn mental i les seves famílies, en format individual i grupal			2-1	
PROGRAMA PSICOLOGIA CLÍNICA DE LA SALUT. INTERCONSULTA i ENLLAÇ	Aplicar programes i procediments de tractament psicològic per a pacients ingressats amb patologia mèdica			3-2	
	Identificació i diagnòstic de morbiditat psicopatològica que interfereixi en el curs i / o el tractament de la patologia mèdica			3-2	
	Realitzar avaluacions psicomètriques			3-2-1	3-2-1
PSICOLOGIA CLÍNICA INFÀNCIA i	Avaluació i diagnòstic en primeres consultes d'infants i adolescents			3-2-1	3-2-1

Psicologia Clínica					
Pla de supervisió			Març 2023		
ADOLESCÈNCIA	Planificació, realització i seguiment de tractaments psicològics i psicoterapèutics individuals, de parella, de família i de grup			3-2-1	3-2-1
	Avaluació i realització de tractaments psicològics per a pacients infanto-juvenils ingressats (Hospital de Dia d'Adolescents, Autisme)			2-1	2-1
PSICOGERIATRIA	Planificació, realització i seguiment de tractament psicològic individual / familiar per malalts en fase terminal ingressades a sociosanitari				3-2-1
	Planificació, realització i seguiment de tractament psicològic individual / familiar per a persones grans ingressades en sociosanitari				3-2-1
	Conèixer i aprendre les intervencions adreçades a processos de dol i atenció al final de la vida				3-2-1
UTCA	Avaluació i diagnòstic de pacients amb trastorn alimentari				3-2-1
	Planificació, realització i seguiment de tractament psicològic individual, familiar i grupal per a pacients amb trastorn alimentari				3-2-1
	Valoració psicomètrica i psicològica de les trastorn per conducta alimentària.				3-2-1
	Elaboració de informes clínics				3-2-1

6. Nivell de supervisió durant les guàrdies / atenció continuada.

Activitat o procediment

Psicologia Clínica	
Pla de supervisió	Març 2023

	R1	R2	R3	R4
Avaluació, diagnòstic i valoració en primeres consultes, de forma específica en addiccions (CAS)				1
Planificació, realització i seguiment de tractaments psicoterapèutics individuals, de parella, de família i de grup (CAS)				1
Avaluació i diagnòstic en primeres consultes en pacients adults en règim ambulatori (CSMA)	3-2	2-1		
Elaboració d'històries clíniques (CSMA)	3-2	2-1		
Participar en les coordinacions amb Atenció Primària, col·laborant en la valoració conjunta i derivació de casos (PSP)		1		
Planificació, realització i seguiment de tractaments psicològics i psicoterapèutics individuals, de parella, de família i de grup (CSMA)	3-2			
Avaluació i diagnòstic en primeres consultes d'infants i adolescents (CSMIJ)			2-1	1
Planificació, realització i seguiment de tractaments psicològics i psicoterapèutics individuals, de parella, de família i de grup (CSMIJ)			2-1	1
Participar en les coordinacions amb altres recursos sanitaris, col·laborant en la valoració conjunta i la derivació de casos	3	2	2-1	1
Realització de informes clínics	3-2	2	1	1

La prestació de serveis en concepte d'atenció continuada té caràcter formatiu, és un element central en la formació del resident que també contribueix juntament amb els professionals del staff, a garantir el funcionament permanent dels centres assistencials. L'activitat realitzada presenta uns nivells creixents de responsabilitat, es realitzaran amb caràcter obligatori des del primer any de residència i seran supervisats pels tutors PIR i/o responsables de les unitats on es realitzi l'atenció continuada que en cada cas correspongui.

Les activitats realitzades en concepte d'atenció continuada estan organitzades sota diverses modalitats tal i com reflecteix la taula adjunta.